

SOFI BENEDIKT

GREJS
KELI

I DRAŽ LJUBAVI

Prevela s nemačkog
Dušica Milojković

■ Laguna ■

Naslov originala

Sophie Benedict

GRACE UND DIE ANMUT DER LIEBE

Copyright © Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin
2020 (Published with Aufbau Taschenbuch; »Aufbau
Taschenbuch« is a trademark of Aufbau Verlag GmbH
& Co. KG)

Translation copyright © za srpsko izdanje 2022, LAGUNA

GREJS
KELI



PROLOG

Filadelfija, 1941.

Grejs je napeto posmatrala kako se visoka gomila knjiga na glavi njene drugarice Seline jedva miče. Hoće li joj ovoga puta poći za rukom da je tu i zadrži? Selina je ponosno hodala u prevelikim cipelama s potpeticama koje je tajno pozajmila od majke.

„Veoma dobro“, pohvalila ju je Grejs. „A sada mi kaži da hoćeš da se razvedeš. Dosta ti je i mene i moje loše naravi, a osim toga...“, glas joj je postao tiši i poprimio je očajnički ton, „... u ljubavnoj sam vezi s tvojom najboljom prijateljicom.“

„Hari!“, teatralno je povikala Selina i podigla ruke ka plafonu. „O, Hari, o...“

„Tekst!“, uzviknula je Grejs. „Gde ti je tekst?“

„O, Hari...“ Selina je spustila ruke. „Kako ono beše?“

Grejs uopšte nije morala da gleda u beleške. „Gotovo je. Napuštam te, Hari! Dosta je bilo priče – odlazim!“

Selina se naglo okrenula ka Grejs, a svih devet knjiga s njene glave palo je na pod od drvenih dasaka, glasno lupajući.

„Selina, moraš da se krećeš kontrolisano, uspravno“, kazala je Grejs. „Te knjige bi trebalo da ti ostanu na glavi. Zbog toga su tu.“

„Ne razumem zašto baš ja treba da idem“, objasnila je Selina i sela na stari sanduk za miraz Grejsine majke. „Na kraju krajeva, on je mene prevario. Zašto on ne napusti našu kuću?“

„To na ovome mestu nije važno“, kazala je Grejs. „Ne radi se o tome, nego treba da deluješ uverljivo. Da tvoj bes prema njemu bude razumljiv, da se vidi da si povređena zbog svega što ti je uradio. Što se mene tiče, možeš da mu kažeš i da ode. A sada vrati knjige na glavu i probaj još jednom.“

„Ma znaš šta, Grejs“, kazala je Selina, odmahujući glavom. „Mislim da ću dići ruke. Nikad od mene neće biti glumica. Uvek mi je teško da zapamtim tekst i sve vreme mi nešto izgleda glupo.“

Grejs je podigla obrve. „Glupo? Selina, pa šta ima lepše nego glumiti nekog drugog, biti neko drugi, makar na nekoliko sati?“

„Pa to ti kažem: meni je lepše kad čitam. Ili kad slikam“, kazala je Selina. „Tata mi je nedavno poklonio nove akvarel bojice. Tamo ima tako lepih zelenih tonova da sam razmišljala da...“

Grejs je skočila i stala uspravno kao sveća, a onda je kratkim, energičnim koracima prešla sobu.

„Hari!“, prodorno je uzviknula. „Gde si, Hari?“

Okrenula se, a pogled joj je naizgled bio uprt u nevernog supruga. „Pa, vreme je da popričamo. Gotovo je, Hari... Ne, konačno je gotovo. Ne približavaj mi se, kunem se bogom da ću vikati! Ne mogu više to da podnesem. Napuštam te, odlazim. Budi srećan s Morin... Da, znam za to. Dovoljno ste me vukli za nos! Ali sada je konačno kraj. Hari... Ne, neću... Zašto klečiš... Ustani, ama ustani kad ti kažem...“

Sada je i Grejs pala na kolena. „Opraštam ti, Hari... Ja... Ja te volim. To je prosto jače od mene.“

Selina je sela otvorenih usta, zapanjena preobražajem koji se dogodio njenoj prijateljici. Videla je kako se Grejs niz obraze slivaju suze, kako joj crte lica najpre postaju oštre, a zatim smekšavaju, fascinirano je posmatrala promene na Grejsinom dečjem licu, koje je najednom izgledalo kao lice odrasle žene.

„Kako to samo izvodiš?“, upitala ju je prijateljica.

Grejs je ustala, sklonila plavu kosu iza ušiju i obrisala suze. „Ne znam, prosto mi dođe. Kao da u tom trenutku ja nisam ja, nego neko drugi.“

Devojčice su počele zajedno da pišu dijaloge, male poetske scene i priče, ali Grejs je mnogo bolje umela da ih odglumi. Naprosto je volela da se uvuče u te uloge, da oživi likove i njihova osećanja.

Selina je stanovala u komšiluku. Grejs i ona upoznale su se jednog letnjeg popodneva dok su se zajedno igrale – i tada su dve dvanaestogodišnje devojčice postale drugarice. Selinin otac Pol Klejton, veoma bogati industrijalac, retko je bio kod kuće. Majka je sa dve ćerke i kućnom poslugom živela u prostranoj vili, ali uglavnom je boravila u svojoj spavaćoj sobi i salonu kraj nje, dok su Selina i Grejs jurcale po tavanu i izmišljale priče.

„Prosto si čudesna“, zadržljivo je rekla Selina i uzdahnula. „Ali sad moram kući. Danas mi dolazi otac pa moram da budem kod kuće na vreme. Mami nije dobro.“

„Šta joj je?“, upitala je Grejs, skidajući naočari da bi ih očistila krajičkom bluze.

„Gospođa Trevil kaže da ima neka 'stanja'“, ozbiljno je objasnila Selina.

„Kakva stanja?“

„Prosto stanja, onakva kakva čovek ima kad ostari.“

Selinina majka je pre mesec dana napunila trideset i dve godine, ali ako je verovati onome što komšije pričaju,

izgledala je kao da joj je pedeset. O tome je pričala, pre svega, gospođa Trevil. Ona je bila zmija iz komšiluka, filadelfijska alapača oštrog jezika, udovica od nekih šezdesetak godina, koja je živela u ogromnoj kući s veličanstvenim stubovima i velikom verandom, kao kraljica.

„Kuća gospođe Trevil izgleda kao imanje Tara iz *Prohujalo s vihorom*“, uvek je govorila Selina, koja je pre dve godine videla taj film u bioskopu i posle toga četiri sata bila kao začarana.

„Vivijen Li je tako neverovatno lepa, volela bih da izgle dam kao ona“, rekla je sada. „Gospođa Trevil svaki put tvrdi da su takva stanja normalna, ali mama se i inače ponaša čudno. Kažu da je gospođi Trevil jednom zalupila vrata pred nosom, jer je navratila nepozvana i pitala mamu zašto nikada ne izlazi iz kuće. Pa, valjda zna i sama – to su ta stanja.“

Grejs je pomislila na svoju majku. Ona nikada nije imala stanja. Margaret je bila uvek podjednako nepristupačna. Grejsina majka bila je disciplinovana i uglavnom ozbiljna, a smejala se retko.

Počele su da pakuju stvari, a Selina je crvene kožne cipele s visokom potpeticom strpala u torbu koju je ponela.

„Vidimo se sutra?“, upitala je, ali Grejs je odmahнула glavom.

„Sutra moram da učim za školu, a posle toga imam tenis pa balet.“ Ponovo je stavila naočari. Svoju kratkovidost mrzela je koliko i naočari. Da je po njenom, radije bi žmirila i sve videla rasplinuto nego da nosi tu omraženu napravu. Ali majka ju je prisiljavala da nosi naočari – a pritom nije morala da potroši ni reč. Ako bi se Margaret Keli uspravila, podigla obrve i duboko udahнула, znali ste da vam je bolje da ne započinjete raspravu.

„A prekosutra?“, upitala je Selina, ali Grejs je ponovo odmahнула glavom.

„Prekosutra prvi put idem sa sestrom na probe u Old akademi plejers, pozorišnu trupu iz Ist Falsa“, uzbuđeno je ispričala drugarici. „Roditelji su nam dozvolili da tamo glumimo. Mnogo se radujemo, i ja i Pegi.“ Grejsine oči sijale su iza naočara. Da je po njenom, ceo dan bi samo glumila nove uloge. Bilo je toliko detalja i osećanja koji su mogli da se izraze, a Grejs je nameravala da ih sve glumački istraži, po svaku cenu.

Sve dok joj ne pođe za rukom da otac najzad bude ponosan na nju. To je, naime, istinski želela. Džon Keli je bio izuzetno direktan, energičan čovek. Kao veslač postigao je upečatljive uspehe, osvajao je čak i olimpijske medalje, a opipljivi sportski uspesi oduševljavali su ga više od lepih umetnosti. I dok je ostalo troje njegove dece ispunjavalo ta očekivanja, svojoj nežnoj, suzdržanoj i često bolešljivoj drugoj ćerci nije umeo da priđe. „Zašto Grejs opet cmizdri?“, rečenica je koju je od oca često čula.

Kada ostane sama, ponekad bi glumila sebe, a zatim svoga oca kako je s ljubavlju grli i govori joj da je predivna ćerka. Grejs je volela ta maštanja, koja su bila samo njena. Već se nekoliko puta toliko izgubila u toj igri da je zaboravljala da dođe na ručak na vreme, a otac je tada bio sve drugo samo ne prepun ljubavi.

Ali Grejs to trenutno nije smetalo; pomisao da će kasnije smeti da se vrati u svoj svet iz snova bila joj je oslonac, a istovremeno i radosno obećanje.



POGLAVLJE 1

Filadelfija, 1947.

„Pa šta bi moglo da mi se desi, tata?“, upitala je Grejs, pokušavajući da vlada sobom, jer provale osećanja kod njenog oca nikada nisu dobro prolazile. Ali to joj je retko kada padalo toliko teško kao u ovom trenutku – jer je u pitanju bilo sve.

Otac je navikao da se stvari odvijaju onako kako on zamisli, pošto je naporno radio da bi to postigao. Džon Keli je bio pretposlednje od devetoro dece u porodici i znao je šta znači probijati se – od običnog zidara postao je uspešan građevinski preduzimač: *Keli for Brikvork*, njegova kompanija, još dvadesetih godina ostvarivala je promet koji se merio milionima. Od ćerki je zahtevao poštovanje i bezuslovnu disciplinu, ali pre svega, da rade ono što on kaže. Nije navikao da od njih čuje „ne“ ili bilo kakvo drugo protivljenje.

Bili su kod kuće i sedeli su za večerom. U porodici Keli zajedničke obroke shvatali su podjednako ozbiljno kao i sport. Džon i njegova supruga Margaret decu su odmalena podsticali da se bave sportom, pa je tako i Grejs igrala tenis, plivala i igrala hokej, ali njeni sportski rezultati ostali su skromni, a uvek je najradije igrala balet.

„Šta može da se desi ako sama odeš u grad kao što je Njujork?“, zagrmio je Džon Keli. „Valjda me to ne pitaš ozbiljno, Grejsi. Koliko ti je godina? Tek sedamnaest! Nismo toliko uložili u tvoje obrazovanje da bi sada postala glumica. Treba da nađeš odgovarajućeg čoveka s kojim ćeš provesti život i da se udaš, Grejsi – a ne da gubiš vreme.“

„Ali... tata, kad god sam glumila u školi, svi su bili oduševljeni – pa i ti“, kazala je Grejs, koja od ogorčenja nije mogla da pojede ni zalogaj. „I šta ako je to baš ono što ja umem, tata?“

Otac je odložio kašiku. „Grejsi, školska predstava ne znači ama baš ništa.“

„A šta je s predstavom kod strica Džordža? Zar se ne sećaš koliko ste svi bili dirnuti mojom glumom?“

Njen stric Džordž, Džonov brat, napisao je nekakav pozorišni komad. Zvao se *Lučonoše*, a Grejs je znala da je bila dobra. Naročito je bila ponosna na reči kritičara iz lokalnog dnevnog lista: „U celini se stiče utisak da je Grejs Keli na pozornici ona koja je lučonoša u svojoj porodici.“

„Grejsi, ne sediš pravo, koliko puta treba da te podsećam?“, bilo je sve što je rekla njena majka Margaret – hladno, kontrolisano, distancirano, kao i uvek. Grejs se nije sećala kada je poslednji put osetila njenu bliskost. Ako je toga uopšte ikad i bilo.

Za velikim trpezarijskim stolom sedelo je njih šestoro. Džon, Džonova supruga Margaret, Grejs, njene sestre Pegi i Lizan i brat Džon, koji je studirao na Univerzitetu Pensilvanija.

„Izvini, mama“, automatski je rekla Grejs.

„Grejs, molim te, jedi. Ništa nisi pipnula. Lizan, znaš da se kašika prinosi ustima, a ne obrnuto.“

„Izvini, mama“, automatski je sada rekla Lizan. Bila je četiri godine mlađa od Grejs i nije se usuđivala da se

suprotstavi. Grejsina starija sestra Pegi, koja im je trenutno bila u poseti, takođe se trгла. Ona se u kući još bojala majke, iako je sada i sama imala dete. Sedela je uspravno kao sveća, očekujući sledeću majčinu oštru kritiku. Nije morala dugo da čeka. „Pegi, kašiku ostavi pristojno na rub tanjira. Ja...“

„U svakom slučaju, to uopšte ne dolazi u obzir.“ Džon Keli ovoga puta nije govorio ni glasno ni neobuzdano, već vrlo tiho. A to je uvek bio najgori znak. Grejsi je uzdahnula. S roditeljima joj nikada nije bilo lako. Čak ni sad, sa skoro osamnaest godina, u njihovom prisustvu se i dalje osećala kao malo dete koje ništa ne razume o ovom svetu i koje neprestano mora da se prekoreva. A uvek ih je slušala, mada bi ponekad glasno zavrištala ako je smatrala da nešto nije pravedno.

Grejs je probala supu, ali nije osećala nikakav ukus. Htela je da ode u Njujork, i to po svaku cenu. Htela je da postane glumica, morala je bar da pokuša – retko kad je u nešto bila toliko sigurna. I neće joj tek tako oduzeti taj san.

„Svi kažu da imam talenta“, pokušala je. „Mogli biste da budete ponosni na mene.“

„Ima drugih stvari na koje bih ja bio ponosan“, rekao je otac, a Grejs je tačno znala da time misli na sportske uspehe, kakve su stalno postizali njene sestre i brat. „A sada smo s tom temom završili“, rekao je otac.

„Ali...“, započela je Grejs, ali majka ju je prekinula.

„Čula si šta ti je otac rekao, Grejsi. Dosta je bilo. A sad konačno jedi.“

Grejs se pitala koliko bi još trebalo da čeka da joj život započne. A onda je najednom došla na ideju – možda bi mogla da se prijavi i bez roditeljskog pristanka. Prosto tako, bez ikakve dozvole? Osetila je kako se u njoj širi do tada nepoznato osećanje. Nije imalo nikakve veze s poslušnošću,

disciplinom ili stvarima koje su je naučili u porodici – ne, bilo je drugačije. Nije znala da je to osećanje koje verovatno upozna svaki mladi čovek koji se nađe na pragu odraslog doba i prvi put nadohvat ruke vidi ono što je do tada tek nejasno zamišljao: sopstveni život, bez tutorisanja i pravila, bez obaveze da pita nekoga za dozvolu – slobodu. Grejs je osetila da joj je telo ustreptalo. Ali to je, naravno, bilo i zbog neizvesnosti. Kakav bi bio život izvan ovih ograničenja?

Majka ju je gledala onim pogledom kakav je imala uvek kada joj se nešto ne dopada.

„Nećeš uraditi ništa bez našeg pristanka, Grejsi, jesi li me razumela?“

„Naravno, mama“, automatski je rekla Grejs i klimnula glavom. Ali je ipak nastavila da razmišlja kako bi bilo kad bi je pustili.

„Pazi da ne uflekaš stolnjak, Grejsi.“

„Izvini, mama.“

Margaret je sebi sipala vodu. Kao i uvek, izgledala je besprekorno. Uska bež suknja i bela bluza, opušten tamnosivi džemper i kosa očešljana u punđu. Margaret skoro uopšte nije koristila šminku, a isto je zahtevala i od ćerki. Hvalila je prirodnost. Užasavala se jarkih boja, i u odeći i u kozmetici.

Grejs je volela majku, ali pred njom je osećala i neku vrstu strahopoštovanja. Mamino nemačko poreklo deci nikada nije bilo jasno. Nisu poznavali tu zemlju kojom je nekada vladao car i u kojoj su red i disciplina imali veliku vrednost, a malo im je bila i jeziva. Ako bi majka ponovo pokazala svoju distanciranu stranu, deca su je zbog toga zvala „pruski general“.

„Grejsi“, sada je rekao otac. „Nisu te primili čak ni na koledž Benington – a jedna Kelijeva ne pada na prijemnom ispitu, molim te lepo. Ipak nije dovoljno to što si stekla

plesačko obrazovanje, moraš biti u stanju i da studiraš. Trebalo bi da od života napraviš nešto bolje, a ta stvar s Njujorkom je obična fantazija.“

„Nije fantazija.“ Grejs je sada bila potpuno mirna i znala je da neće dopustiti da ovo prođe tek tako. „To je ono što ja želim od svog života. A na Benington nisam primljena samo zato što se u međuvremenu toliko mladih muškaraca vratilo iz rata i hteli su da nastave studije. Zbog toga je tamo bila tolika gužva i, naravno, da bi onda devojke trebalo da sačekaju. Benington je prosto povećao zahteve: tražili su dve godine nastave matematike umesto jedne, i vi to dobro znate. A ja sam matematiku učila samo godinu dana. Odbili su me zato, a ne zato što ništa ne znam.“ Bila je baš besna.

„Možda bi se Grejsi ugojila kao krava ako bi otišla u Vermont, tamo ima baš mnogo krava“, rekla je Lizan i zakikotala se. Bilo joj je trinaest godina i trenutno se kikotala zbog svega. Grejs joj je dobacila besan pogled.

„Možda stric Džordž može da mi pomogne da se upišem na Američku akademiju dramskih umetnosti“, kazala je. „To je u svakom slučaju najbolja škola ako hoću da postanem glumica.“

„Čula si šta sam rekao“, ponovio je Džon Keli. „I to ti kažem jednom za svagda: Njujork. Pozorište. Gluma – sve su to gluposti. Neću da moja ćerka vodi tako nestalan život. Treba da radiš nešto razumno, Grejsi. Bolje se usredsredi na ono što je suštinski važno, razmisli o životu koji bi bio primeren tvojoj porodici. O pozorištu prosto nećemo više govoriti.“

Grejsi je ogorčeno kusala supu. Nije nameravala da se tako brzo preda. Možda je izgledala kao nedužni anđeo, ali znala je da bude izrazito jaka. Ako nešto stvarno hoće, u tome je do sada uvek uspevala.

*

Narednog dana tajno je telefonirala stricu u Njujork i zamolila ga za pomoć. Naposljetku, radilo se o njenom životu i nije nameravala da joj roditelji propisuju sve što će raditi.

Ali i stric je bio sumnjičav. „Razumem te, Grejsi“, rekao je, „ali ti to zamišljaš previše jednostavno. Ne postaje svaki glumac uspješan, to je težak posao i teško zarađen novac.“

„Ali ja znam da mogu – i da je to ono pravo za mene“, kazala je Grejs. „Seti se samo kako sam igrala u onom komadu koji si ti napisao. Zar si zaboravio koliko ste svi bili oduševljeni?“

„Dobro, Grejsi, videću šta mogu da uradim, mada će mi tvoj otac verovatno otkinuti glavu.“

„Naravno da neće, striče Džordže. Hvala.“



POGLAVLJE 2

Njujork, 1947.

Barbizon, hotel za žene, sa strahopoštovanjem je pročitala Grejs kada se našla pred zgradom.

Obazrela se oko sebe. Najzad je bila tu – na Menhetnu. Videla je sjaj i treperenje svetlosnih reklama, čula je buku, sirene automobila, žamor ljudskih glasova na Šezdeset trećoj ulici, u neposrednoj blizini Leksington avenije.

Grejs se osećala kao u snu. Njujork je bio samo dva sata vožnje od Filadelfije, ali ipak je to bio jedan novi svet.

Stric Džordž je upotrebio svu svoju moć ubeđivanja, sve dok otac na kraju nije nevoljno pristao da pusti Grejs da dođe.

„Za nedelju dana ćeš se vratiti“, rekao je, a ćerku ničim nije mogao da povredi više nego tim rečima na rastanku.

Ali ona će mu dokazati da je to bio pravi put za nju.

Barbizon, hotel za žene bio je impozantna građevina od cigala na dvadeset i dva sprata. Na ulazu je bila neka vrsta atrijuma, iz kog se uz stepenice išlo u sobe. Svuda su stajale velike palme lepezastih listova. Tu su stanovale samo mlade dame, a svaki kontakt s muškarcima u ovom pansionu za

neudate žene bio je zabranjen. Vlasnici su to neumorno naglašavali pa i u razgovoru s Grejs. Pravila su stroga i *Barbizon* je bio poznat po tome da oslobađa straha majke koje strepe za svoje ćerke u Njujorku. Garantovao je da će ćerke voditi besprekoran život, a recepcionerke strogog pogleda nadgledale su sve, čak i liftove koji idu na spratove na kojima su bile privatne sobe devojaka. Svakoga dana u sedam sati ujutro proveravalo se da li su dame u hotelu noć provele same.

„Nema muških poseta“, strogo joj je kazala gospođa, bleđa starija dama, na recepciji. Na dugom lančiću na grudima njene uredne i do grla zakopčane uštirkane bluze ljuljale su se naočari. Kosa joj je bila strogo začešljana unazad i skupljena u punđu.

„Naravno da ne“, uzvratila je Grejs i pogledala oko sebe. Nameštaj je bio neutralan, ništa je nije podsećalo na kuću, nije bilo ničega poznatog, što ju je s jedne strane činilo nesigurnom, dok je s druge upravo sve to drugačije bilo baš ono što je htela.

Hoće li umeti da odgovori na izazov da ovde, u Njujorku, pronađe svoj put?

„Tačno u deset sati uveče zatvaramo“, naglasila je gospođa sa recepcije.

„Pa naravno“, kazala je Grejs i uzela svoj kofer da bi joj pokazali sobu.

Gospođa sa recepcije krenula je ispred nje, ali usput se okrenula. „Vi ste iz Filadelfije, dete, zar ne?“

„Da“, klimnula je Grejs glavom.

„Prepoznala sam po tome kako govorite“, kazala je gospođa. „Raspoznajem sve dijalekte, to ovde naučite s vremenom. Imaćete malo posla da se toga oslobodite. Govorite kroz nos.“

Grejs je pocrvenela i naljutila se. Šta se te žene tiče kako ona govori? Odlučila je da joj ništa ne odgovori. A gospođa je zapravo bila u pravu. Od jednog zapaljenja nosnih sinusa koje se oteglo izgovor joj nije bio više onako jasan kao ranije, a i školski drugovi su je ponekad zadirkivali da navodno govori „kao neka uobražena kraljica“.

„Eto, tu smo.“ Žena je otvorila vrata pred njom.

„Izvolite.“

Soba je bila jednostavna, ali uredna: krevet, orman i pisaci sto, tepih, zavese s uzorkom i komoda.

„Jedine muškarce koje ovde tolerišemo su lekari, električari, vodoinstalateri i ostale neophodne zanatlije. Ako se u foajeu priređuje mala svečanost, gospodi je dozvoljeno da uđu i tu, ali prethodno moraju da se prijave i kažu svoje ime. Obavezni smo da svako kršenje ovih pravila prijavimo i sankcionišemo – molim vas da to zapamtite.“

„Hoću“, ljubazno je kazala Grejs i klimnula glavom gospođi, koja je najzad otišla.

Grejs je pogledala na sat. Pola šest. Dogovorila se sa stricem Džordžom da se nađu za pola sata, a želela je i da se osveži i na trenutak odmori pre nego što u gradu provede prvo veče svog novog života u Njujorku.



POGLAVLJE 3

Grejs je na vreme izašla iz sobe u *Barbizonu* i prvi put se našla sama uveče na njujorškoj ulici, okružena spektakularnim klancima visokih zgrada. Potpuno sama i spremna da krene u susret svom novom životu. Bila je beskrajno srećna što su je roditelji pustili. Grejs se najednom osetila veoma odraslom, mada će tek za tri meseca, 12. novembra, napuniti osamnaest godina. U tom trenutku činilo joj se da je sve lako i primamljivo. Najzad je stigla u Njujork, veliki grad prepun obećanja, toliko pun života. Prolazila je pored prodavnica, fascinirana onim što vidi. Zastala bi pred nekim izlogom i divila se novim šesirima i cipelama, odeći i jaknama. Ogromne svetleće reklame skretale su pažnju na sebe. Činilo se da je u vazduhu neprestano neki tih žamor, a poticao je od ljudi koji su hodali unaokolo. Neki su išli sami, mnogi udvoje, utroje ili u još većim grupama, razgovarajući dok idu u bioskop ili u dajner.

Automobili su trubili, ljudi su dozivali taksi, smejali se, pozdravljali i opraštali. Prodavnice i restorani ređali su se u neprekidnom nizu, na ulici je neprestano bilo živo, a ta

živost obuzela je i Grejs. Toliko je uživala u razgledanju grada da gotovo nije primetila da su se prodavnice i restorani proredili i da je očigledno došla u mirniji kraj. Vratila se nekoliko koraka i osvrnula oko sebe. Ta ulica joj nije bila poznata. A onda je ugledala natpis. Nalazila se na Prvoj aveniji, što joj nije govorilo ama baš ništa, a što je dalje išla, sve više je osećala da se udaljava s pravog puta. U jednom trenutku se okrenula i pošla nazad. Kakva glupost. Nije kod sebe imala čak ni plan grada.

Na sreću, mrak još nije bio sasvim pao i Grejs se nadala da je ulica kojom je sada krenula neće odvesti u neku nedođiju. Odlučila je da pita jednog starijeg gospodina koji je izveo psa u šetnju, ali čovek uopšte nije reagovao na njeno pitanje. Grejs se začudila zbog njegovog ponašanja, pitajući se da li stanovnici ovog velegrada uopšte ne žele da razgovaraju s nepoznatima. Nastavila je da hoda, besna na samu sebe. Zašto nije najpre pogledala gde se tačno nalazi taj restoran? A još joj je i stric Džordž rekao da je odmah iza ugla kada krene iz *Barbizona*. Ali sada je sigurno prešla već dve milje i najednom se više nije osećala odraslo, nego veoma glupo i neiskusno.

Grejs je zastala, ponovo se obazrela oko sebe i osluškivala hoće li odnekud čuti ma kakav zvuk. Ali ničega nije bilo. Tek bi s vremena na vreme prošao pokoji automobil. Išla je ulicom, zagledala u svaku sporednu ulicu i nadala se da će se snaći. A onda je izdaleka ugledala veliku, osvetljenu reklamnu tablu koja je hvalila *Vriglis permint* i znala je da je najzad na pravom putu, jer se sećala da je tu blistavu reklamu za žvakaću gumu videla i kada je izašla iz *Barbizona*.

Malo kasnije, Grejs je ponovo došla do *Barbizona* i na kratko zastala, odmahujući glavom ne bi li se sabrala. Zatim je krenula sto metara pravo, pa levo, pa desno, pa opet levo,

kao što joj je stric Džordž objasnio, ne dopuštajući da joj život koji pulsira njujorškim ulicama odvrti pažnju.

*

„Kada imaš zakazanu audiciju“, upitao ju je stric Džordž nakon što su se pozdravili ispred restorana i seli unutra.

„Prekosutra“, kazala je Grejs, očiju blistavih od uzbuđenja. „Dvadesetog. Jedva čekam. Tetka Mari je rekla par lepih reči za mene gospodinu Distelu.“ Mari Megi, prijateljica njene majke Margaret, bila je glumica i sada je potegla svoje veze da bi Grejs organizovala audiciju na čuvenoj Američkoj akademiji dramskih umetnosti.

Emil Distel bio je sekretar upravnog odbora, a tetka Mari obratila se direktno njemu ne bi li pomogla Grejs. Distel joj je rekao da je spisak prijava već prepun, da je broj upisanih već popunjen i da ove godine mesto ne bi uspela da dobije ni nova Eleonora Duse. Ili su tako bar ispričali Grejs.

„Imaš sreće“, rekao je Džordž. „Verovatno je toliko pritisla sirotog Distela da je morao da pristane. 'Sirotu dete, gospodine Distele, smilujte joj se!'“ Podigao je ruke ka nebu i prevrnuo očima.

„Ne!“ nasmejala se Grejs. „Pre će biti da mu je ispričala da si mi ti stric“, priznala je. „Čuveni dobitnik Pulicerove nagrade i pisac pozorišnih komada, to je možda odigralo neku ulogu. U svakom slučaju, tetka Mari je rekla da je dala sve od sebe. A prekosutra najzad mogu da dokažem šta umem. Već se radujem što ću mami i tati reći da sam primljena.“ Bila je toliko sigurna da će uspeti da je Džordž morao da se nasmeje.

„Videćemo“, pokušao je da je smiri. „Nemoj prerano da se raduješ. Imala ti veze ili ne, naposletku sve zavisi od toga

koliko si dobra, Grejsi. A sada ćemo da naručimo. Danas nam je prvo zajedničko veče u Njujorku i to ćemo da proslavimo. Mahnuo je kelneru u livreji, koji ih je upitao šta žele, a Džordž, koji se u otmenim restoranima uvek osećao kao kod kuće, naručio je bocu *dom perinjona* i zatražio da im donesu jelovnik.

Grejs se osvrtna po otmeno uređenom lokalu, koji je odavao eleganciju i čist luksuz, kao nešto što se podrazumeva. Debeli orijentalni tepisi u tamnim, jakim bojama prigušivali su bat koraka, istureni prozori bili su oivičeni tamnozelenim plišanim zavesama, a mali, okrugli stolovi i udobne stolice od mahagonija i crnog jasena pozivali su da se sedne i jede. Kada im je kelner u sjajne kristalne čaše nasuo još i šampanjac, Grejs se konačno osetila poput kraljice u palati. Usred prostorije s tavanice visio je ogromni, blistavi luster, čije su bezbrojne prave sveće odavale predivnu prigušenu svetlost, dok je za velikim i sjajnim crnim klavirom sedeo pijanista i svirao neki prelep Šopenov komad.

Zahvalno se nasmešila stricu.

Stric Džordž ju je uhvatio za ruku. „Kako se osećaš?“

„Veoma sam uzbuđena“, priznala je Grejs, zarumenevši se. Na sebi je imala jednostavnu tamnoplavu haljinu i minđuše s biserima, što je činilo da njene oči nalik safirima prosto zablistaju. Skoro uopšte nije bila našminkana, stavila je samo malo ružičastog ruža. Grejs bi zapravo rado stavila i svoj tamnocrveni ruž, koji je potajno kupila za Njujork. Ali onda joj se u glavi razlegao majčin glas: „Manje je više, Grejsi.“ Pa se odlučila za finu, neupadljivu ružičastu boju.

„To ti verujem“, rekao je Džordž, posmatrajući svoju bratanicu koju već dugo nije video. Postala je prava lepotica. Ravnu plavu kosu nosila je puštenu i poludugu, a po njenoj figuri videlo se da se mnogo bavila sportom i da je uzimala

časove baleta. Grejs se kretala s prirodnom ljupkošću i elegancijom, bila je mlada žena koja zna da je život pred njom i čvrsto je rešena da pronađe svoj put u ovome svetu.

Veoma se nadao da će u tome imati uspeha i rešio je da učini sve što je u njegovoj moći. Zato se i založio kod brata da pusti Grejs da dođe na audiciju u Njujork. Sve ostalo će videti. Zasad je bio srećan što je bratanica napustila roditeljsku kuću, čija strogost i krutost sigurno nisu bili dobri za njen razvoj i umetnički talenat.

Džordž je često mislio da bi bilo lepo da je njegov mlađi brat malo opušteniji, duhovitiji i tolerantniji, ali kad god bi se o nečemu sličnom poveo razgovor, polomio bi zube kao da je zagrizao granit. On i Džon bili su previše različiti – svetovi u kojima su živeli bili su previše suprotni. Dok je Džon bio čovek koji radi rukama, Džordž je radio glavom, i to ne bez uspeha, jer inače ne bi dobio Pulicerovu nagradu za svoj pozorišni komad *Kregova žena* 1926.

Džordž je mogao da zamisli koliko je Grejs bilo teško s njegovim bratom. Ona je naprosto bila osetljiva mlada žena s puno smisla za lepe umetnosti, ali u porodici joj je, kako je Džordž tokom godina imao prilike da vidi i doživi, pripala uloga crne ovce. Niko nije ni pokušavao da joj priđe na pravi način. Jednom prilikom mu je ispričala da je kao dete satima ostala u ormanu u kojem su je sestre zaključale, a nikome u porodici to nije palo u oči.

„Nikome nisam nedostajala“, kazala je Grejs. „Tako sam navikla, da nikad nikome ne nedostajem. Kada me je mama pronašla, bila je veoma zapanjena što nisam plakala u mraku, već sam se igrala sa lutkama.“

Grejsi je povukla na mene, pomislio je Džordž, skoro pomalo ponosno. Nije imao dece, iako je u januaru proslavio već šezdeseti rođendan. Ali nikada se nije ženio i od samoga

početka bio je lud za svojom brataničicom. Džordž nikada nije udarao na velika zvona da ga privlače muškarci, ali nikada nije od toga pravio neku tajnu, a porodica je, htela – ne htela, prihvatila da je on prosto „drugačiji“.

Za Grejs je Džordž bio naprosto Džordž i ona ga je volela. Stric je imao fine crte lica, smeđu kosu je uvek češljao unazad i imao je najljubavnije i najdublje oči koje možete da zamislite. Bio je pametan sagovornik, koji ume da odgovori na sva njena pitanja o politici i svetskoj istoriji – a što je Grejs najviše značilo, shvatao ju je ozbiljno i nikada nije ismevao njene snove i predstave o životu. Stigao je jelovnik i uprkos obilatoj ponudi – od jetrene paštete s tartufima, preko filea u madera kremu s ledenim buterom ili najfinijeg govedeg odreska s mladom boranijom i krocketima od krompira i sira, do hajdelberške štrudle s puslicama i blago gorkog čokoladnog penastog krema – Grejs je kao prava Njujorčanka, što je Džordža pomalo zabavilo kada je to primetio, naručila mešanu salatu s pečenim pilećim prsima, a sirće i ulje, naravno, zasebno. *Dom perinjon* se penušao u izbrušenim kristalnim čašama, prepun obećanja, a njih dvoje su nazdravili.

„Ne znam nikoga s kim bih radije provela svoje prvo veče u Njujorku“, kazala je. „Mnogo si me obradovao, striče Džordže, i mnogo sam ti zahvalna na svemu što si uradio za mene.“

„Drago mi je zbog tebe, Grejsi. A ovo sigurno neće biti naše poslednje veče u Njujorku, to ti obećavam.“ Naklonio joj se. „A za starog čoveka je uvek lepo kad mu drugi stari muškarci zavide.“

„Zašto ti zavide?“ razdraženo je upitala Grejsi.

„Pa zato što sedim za stolom sa najdražesnijom mladom damom u ovom restoranu“, nasmejao se. „Za budućnost, Grejsi. Za tebe!“



POGLAVLJE 4

„Hvala, dovoljno je.“ Emil Distel, koji je nosio zvanje sekretara kuratorijuma renomirane Američke akademije dramskih umetnosti, klimnuo je glavom Grejs, a pogled mu je bio neproziran. Posmatrala ga je dok je išla ka svom pisaćem stolu i sela na stolicu koja se okreće, pokušavajući da protumači izraz njegovog lica. Da li deluje razočarano? Nije li se, možda, ipak precenila?

„Molim vas, sedite, gospođice Keli.“

Nervozno je sela na stolicu ispred njegovog pisaćeg stola, neprestano ispravljajući suknju.

„Znate da je rok za prijave istekao i da je izborna procedura već zaključena.“ Skrstio je ruke i ljubazno pogledao Grejs.

Ovo ne obećava ništa dobro, pomislila je Grejs, ali ipak je ljubazno klimnula glavom. „Svakako, gospodine Distele, znam to i ja, ja... sam se samo nadala da ću možda uprkos tome uspeti da vas ubedim da me primite.“

Gospodin Distel se profesionalno osmehnuo, mada je odluku doneo još dosta pre toga i mada je bio siguran da bi bilo greh pustiti ovu mladu ženu da ode.

Grejs je najpre odglumila scenu iz *Lučonoša*, stričevog komada u kome je jednom već briljirala, a zatim i odlomak iz Šekspirovog *Mletačkog trgovca*.

Gospodin Distel, iskusni čovek koji se godinama obučavao da proceni glumački podmladak, odmah je prepoznao kakav potencijal se krije u Grejs. Ali video je i da bi morala mnogo da radi na sebi, naročito na svome glasu, i to neodložno. Grejs Patricija Keli je, međutim, bila kandidatkinja koja mnogo obećava, sa ambicijom kakvu je na audicijama retko sretao, pogotovo kod ovako mladih žena.

„Primljeni ste, gospođice Keli“, rekao je, na šta je Grejs sva zasijala.

„O, gospodine Distele, hvala vam!“ Skočila je, zatrčala se iza pisaćeg stola i pala mu oko vrata.

„Nemate pojma koliko mi ovo znači!“

Gospodin Distel joj je pružio formulare i informacije potrebne za prijavu, i Grejs je, uzbuđena i prosto plešući, izašla iz Akademije. Emil Distel je gledao za njom.

Grejs Keli je mlada glumica senzibilnog temperamenta, napisao je u izveštaju o prijemu, ima izražajan, dramatičan talenat, inteligentna je, ljubazna i živahna. Prisustvo na pozornici joj je veoma dobro. Jedini nedostatak joj je glas, koji je nazalan i nije na odgovarajućem mestu. Ali gospodinu Distelu se dopalo ono što je video. Čak mu se izrazito dopalo.

Emil Distel je imao redak osećaj da je otkrio nebrušeni dijamant. Sada je na njoj i njenim profesorima bilo da od njega naprave pravi brilijant.

*

Kada je sva uzbuđena uletela u *Barbizon*, Grejs je naišla na osamnaestogodišnju Filis Laval, koja je sa drugom gošćom

hotela Laurom Snajder sedela u biblioteci. „Zdravo.“ Grejs je bacila jaknu na jednu od klupskih naslonjača. „Smetam li?“, upitala je bez daha. Činilo joj se da će pući od želje da nekome ispriča. Kad je izašla iz Akademije, otišla je pravo do javne telefonske govornice da pozove strica Džordža, ali ni on ni tetka Mari nisu bili kod kuće pa tako svoju sreću nije mogla ni sa kim da podeli.

„Zašto bi nam smetala“, odgovorila je Filis. „Uzmi čaj. Kako je prošla audicija?“

„Bilo je predivno“, oduševljeno je rekla i sela kraj Filis i Laure. „Razgovarala sam sa...“

Filis je podigla ruku i prekinula je. „Naravno da je bilo predivno i kladim se da si primljena, mada je rok odavno istekao, ali zahvaljujući tvojim dobrim vezama i ogromnom talentu, gospodin Distel je još jednom zažmurio na jedno oko. I tako je Grejs već primljena na Akademiju, dok smo mi ostali odbijeni i sad možemo do kasno uveče da rintamo u nekom dajneru ili supermarketu do narednog termina za audicije – a da li ćemo proći, samo nebo zna. A za tebe, Grejs, sve to je samo nešto što se podrazumeva.“ Filis, koja je još do maločas bila veoma ljubazna, sada je sevala očima na nju.

Grejs nije znala šta joj se desilo i počela je uplašeno da se pravda. „Pa jeste, stric mi je pomogao da mi zakažu audiciju, jeste, ali gospodin Distel me sigurno ne bi primio da sam bila loša. Sigurno ne bi na Akademiju uzeo nikoga ko nema talenta.“

Filis se nasmejala i frknula kroz nos. „Čuješ li ovo, Laura? Grejs ima talenta, a mi očigledno nemamo. Pa, mi nemamo ni strica koji je dobio Pulicerovu nagradu, ni tetku glumicu koja poznaje sve važne ljude u Njujorku.“

„Kakve to veze ima?“, upitala je Grejs, sad već ljutito. „Verujte mi da ja...“

„Ma u redu je, Grejs“, rekla je Laura. „I tako nam je bilo jasno da će te u svakom slučaju primiti. Pa srdačno

ti čestitamo“, kazala je i nastavila napadno da lista modni časopis u krilu.

Grejs je jedva čekala da svoju radost s nekim podeli, ali sada je ljutito ustala. „Mnogo vam hvala što ste uz mene!“, kazala je, nadajući se da ne zvuči onako očajno kao što se osećala, već samo rezervisano.

Uzela je jaknu, brzo istrčala iz biblioteke i uspela da se savlada taman toliko da stigne do svoje sobe pre nego što se rasplače. Kako je moguće da se njoj san ostvario a da joj druge devojke tako zavide?

Ona bi se radovala da su Filis i Laura uspele. Nakratko je zastala i izduvala nos.

Da li bi se zaista radovala? Da, pomislila je. Radovala bi se.

Grejs nije bila zavidna. Ako je neko bio bolji od nje, bilo da se radilo o baletu, o plivanju ili o ranijim pozorišnim komadima u kojima je glumila, uvek je pokušavala da to vidi kao podsticaj za sebe. Pa ništa nije jednostavnije nego umanjivati tuđe uspehe da bi se skrenula pažnja sa sopstvenih neuspeha. Ali mnogo bolje, mada i teže, bilo je za nju da te neuspehe iskoristi kao primer i da pokuša da od njih napravi izazov.

Grejs je odjednom osetila užasnu nostalgiju. Najradije bi telefonirala kući i ispričala roditeljima o ovoj zavisti. Ali onda je pomislila na očeve reči: „Vратиćeš se za nedelju dana.“ Naravno, mogla je da ga obavesti o svom uspehu kod gospodina Distela, ali nije bila sigurna da li bi se kod kuće tome radovali. Medalja na veslačkom takmičenju donela bi joj veće pohvale nego prijem u međunarodno priznatu školu glume.

Grejs je sela i ponovo izduvala nos. A onda je sročila pismo roditeljima, u kome ih je obavestila da je dobro prošla, da je položila prijemni ispit na Akademiji dramskih umetnosti i da se u Njujorku u celini oseća dobro.

To je bilo sve što su roditelji morali da znaju.



POGLAVLJE 5

Narednog dana u *Barbizon hotel za žene* uselila se nova mlada dama koju su ostale gošće posmatrale s uzbuđenjem. Katriona Maksimeon od Sejtntbelejda poticala je iz stare i bogate škotske porodice koja je, ako je verovati onome što su ostale devojke govorile, imala nekoliko zamkova u škotskim brdima i koja je stekla veliko bogatstvo zahvaljujući proizvodnji viskija.

Visoka i vitka, s dugom, kovrdžavom, tamnoridom kosom i zelenim očima koje su bile skoro boje pistaća, kožom belom kao mleko i otmenom odećom, Katriona je svojom pojavom plenila pažnju. Na savršeno manikiranim prstima nosila je dragoceno prstenje, i to s opuštenošću koja je Grejs ulivala poštovanje. Sama Grejs imala je veoma malo nakita, a ako ga je uopšte nosila, stalno se bojala da će ga izgubiti.

Katriona je zračila aurom velikog i dalekog sveta, a sa svojih devetnaest godina već je delovala veoma odraslo. Grejs nije razumela zašto ova očigledno imućna mlada žena ne stanuje u nekom otmenom hotelu.

Taman je htela da joj se predstavi i da je pozdravi, ali Katriona je samo prolebdela, ostavljajući za sobom miris teškog, skupog parfema. Grejs je zbunjeno gledala za njom.

Izgleda da će tek morati da se navikne na običaje koji ovde vladaju u uzajamnom ophođenju mladih žena.

*

Kasnije tokom popodneva neko je zakucao na vrata Grejsine sobe.

„Otvoreno je“, povikala je.

„Ti si Grejs Keli, zar ne?“, upitao je neko, a Grejs, koja je sedela na krevetu i čitala, na te reči se okrenula. Pred njom je stajala Katriona, blistavih očiju. „Da li si raspoložena da istražimo okolinu?“

Grejs je brzo zaklopila knjigu. „Da, ja sam Grejs. Zašto pitaš?“

„Ti si među svim onim raskokodakanim kokoškama tamo dole bila jedina koja je ostala suzdržana.“ Nasmejala se. „Dakle, Grejs Keli, da li si raspoložena za jedno piće?“

Najzad neko ko njenu suzdržanu prirodu ne tumači kao aroganciju. Ali Grejs je, ipak, oklevala. „Ne znam. U deset sati moramo da se vratimo, ovde zaključavaju...“, počela je, ali Katriona se samo nasmejala.

„Ma ne razmišljaj o tome. Naći ćemo već neko rešenje. Dođi, čeka nas lepo več.“

Grejs je kratko oklevala, a zatim je ustala s kreveta i pogledala kroz prozor. Bilo je vrelo letnje več, u sobu su sa ulice dopirali glasovi i smeh. Neko je svirao čežnjivu melodiju na violini. Bila je u Njujorku, a Filadelfija je daleko.

Grejs se nasmešila. „Kuda ćemo?“

„Moja prijateljica Norma biće ovde nekoliko dana“, kazala je Katriona, „trebalo bi da se nađemo u jednom baru. Kako ti se čini?“

„U kom baru?“, oprezno je upitala Grejs. „Ali svejedno nam neće poći za rukom da se vratimo do deset.“

„O, to je tačno.“ Katriona se nasmejala. „Ali... ti verovatno nećeš ovako da izađeš.“

Grejs je pogledala kako izgleda. Na sebi je imala svetloplavu haljinu do kolena s kratkim rukavima, već pomalo izgužvanu. Plavu kosu je kod kuće uvek nosila začesljano unazad i nije se šminkala. A i zašto bi?

„Izgledaš nekako mnogo... nedužno“, rekla je Katriona. „Sveta Grejs. To mi je već i ranije palo u oči. Ali ti nećeš to da budeš, zar ne?“ Katriona je posegla u svoju torbicu i izvukla tamnocrveni ruž za usne. „Veruj sebi.“

Grejs se nasmejala. „Imam ga i ja.“ Ustala je i izvukla tamnocrveni ruž za usne iz fioke na komodi. „Evo ga!“

„O!“, rekla je Katriona. „*Gerlenov*. Lepa boja.“

Dok je Grejs pažljivo nanosila ruž, Katriona je otišla u svoju sobu i ubrzo se vratila sa tamnozelenom koktel-haljinom sa šljokicama, koju je stavila naspram Grejs. „Tačno tvoja veličina, znala sam. Obuci je.“

Haljina joj je stajala kao salivena.

„Sad je već mnogo bolje.“ Katriona je zadovoljno klimnula glavom. „S onom tvojom plavom haljinicom možeš da pečeš kolače, ali ovo već izgleda sasvim drugačije.“

Nasmejale su se. „Ne razumem jedno. Tebi je ova haljina očigledno predugačka“, kazala je Grejs. „Zašto si je kupila?“

„Zbog boje“, objasnila je Katriona. „Prosto sam morala da je imam. Divna zelena boja!“

„Predivno ti ide uz oči i kosu“, morala je da prizna Grejs. „Ali zašto nisi kupila svoju veličinu?“

„Jer je nije bilo. Ali ipak sam morala da je imam. Zar ti nije poznat taj osećaj?“

„Razumem da čovek hoće nešto da ima po svaku cenu“, rekla je Grejs. „Taj osećaj da ni za šta na svetu ne popuštaš i da nešto obavezno hoćeš da isteraš do kraja, on mi je i